

Anti-mükemmel anlar ve anılar

İnşaatların önünde, balkonda, bahçede plastik bir sandalyenin üstünde kadınlar... Nilbar Güreş, 21 Mayıs'a kadar Rampa'da açık olan sergisinde bir kez daha eleştirisi ve ironisi yerinde fotoğraflarla karşımızda

AYŞEGÜL SÖNMEZ
sanataatak@gmail.com

Nilbar Güreş'i şahsen Haksız Tahrik sergisinde keşfetmiştim. Bilinmeyen sporlar serisinden bir fotoğrafıyla... Aklınıza gelebilecek bütün absürlükler, yan yana gelmeyecek elemanlar, bu fotoğrafta bulunuyordu. Üsküdar'da meydana genç kadının rap kıyafeti evlere şenlikti. Bir ayakkabısı farklı bir ayakkabısı farklıydı örneğin. Biri terlikse diğeri topuklu pabuçtu. **Güreş'in bu işini, 11. İstanbul Bienali'ndeki işleri takip etti. Taze bir nefesti en çok da feminist sanat pratiği açısından...** Hem video hem kolaj resimler yapması ve bunların birbirinin içinden çıkması, birinin diğerini daha satılır bir form elde etmek üzere tekrar etmemesi de Güreş'in bütünlüklü ve samimi üretiminin göstergesiydi. İşte Güreş şimdi solo bir sergiyle Rampa'nın geniş duvarlarında... Aynı zamanda galerinin tam karşısında yer alan küçük mekanın, çok da taze kentsel dönüşen, adeta bir gecede prensese dönüştürülen caddesinin vitrininde, bir videosuyla... Bu videoda Küllkedisi'ni aratmayan Şair Nedim sokağına soyunarak örtünmenin mümkün olduğunu oynusu bir filmle anlatıyor. Kat kat çeşitli kumaşları kafasına geçirmiş Güreş, Asiye, Besire Teyze gibi isimleri sayarak kafasından bir katman örtüyü çıkararak onlar oluyor. En sonunda başında sadece kahve bir örtü kalınca ya kadar bu böyle devam ediyor. Aşağı yukarı altı dakika.

Sonunda Güreş'i oyununu bitirmiş bir tiyatrocunun hafif mahcup gülümsemesiyle örtüsüz görüyoruz. Giyinerek soyunan bu karakterin filminin gösterildiği mekanın bitişiğinde bir berberin olması filmin o sokağın ruhuyla fazlasıyla haşır neşir olmasını sağlamış doğrusu...

İnşa edilmiş bir durum

Rampa'nın ana mekanındaki solo sergiye gelince... Sanatçının son dönem üretimi Çırcır, Trabzone, Arıcı ve kolaj resimler gibi son serilerinden derlenmiş. Tıpkı farklı araçlarla; resimle, videoyla, fotoğrafla ürettiği işlerin birbirinin içinden çıkması gibi bu farklı seriler de Güreş'in ortak derdini, dilinin özelliklerini, içinden geldiği kültürle olan sürtüşmelerini kapsıyor. Çırcır'daki kadınlarla, Trabzone'daki kadınlar, sanatçının 'yüz'ü, Ayberg ya da Sena... Hepsisi ortak bir payda altında

ama kendi özgüllüklerini kaybetmeden Güreş'in kadınlığın biyolojik değil, inşa edilmiş bir durum olduğunu her zamanki gibi ortaya koymaktan geri durmuyorlar. **Çırcır, tünel yapımı için istismal edilen evlerin yakınlarında çekilen sahnelerden, Trabzone sanatçının doğduğu kente kısa bir dönüş yaparak biriktirdiklerinden, Arıcı yine örtünmenin kimliğe yaptığı sert vurgudan, kolaj resimler kadının temsiline ilişkin gerilimli yeni önerilerden oluşuyor.** Çırcır'daki dev inşaatın kıyasına birer mitolojik öykü kahramanı gibi uzanan kadınlar, yine

böylesi bir inşaatın önünde kadın kadına söz'lenen kadınlar, gecekondu evlerinin egzotik bir görünüme sahip bahçesinde plastik bir sandalye üzerinde sahne alan kadın, evinin bahçesinde küçük bir ayna karşısında ruhani bir şekilde eğilen ve yüzünü göremediğimiz genç kadın... Güreş'in bütün kadınları, kadınları ataerkil düzen içinde, bu düzenin çelişkilerinden yararlanan güçlü ve aynı zamanda kritik bir konuma yerleştiriyor. Güreş bunu yaparken kullandığı aracın yani fotoğrafın imkanlarına özellikle bize getirdiği alışkanlıklara ironik yaklaş-

mayı da elden bırakmıyor. Fotoğrafta yakalanması o makbul mükemmel an, Güreş'in fotoğraflarında anti-mükemmel bir anın yakalanmasıyla çözümleniyor. Sena'nın arkası yüklü Trabzon plakalı göç etmeye hazır ve nazır Mercedes'in yanındaki bize, poz vererek baktığı an'da bile bu böyle.

Ön balkon kompozisyonunda açıklanamaz tuhaf kız çocuğunun külotlu çorabının çektiştirildiği, büyükannenin bunu umursamadan Manet tablosundaymışçasına ve piknikdeymişçasına durduğu, ne içeride ne dışarıda, balkonda yaşanan sahnede hele iyice böyle...

Anti-mükemmel anların yakalayıcısı Güreş, bu anları daha plastik bir kaygıyla taşıdığı resimsel dilinde de estetik kaygıyla radikalliği ılklaştırmıyor. Bu kolajlarda kimi zaman leopar kumaş parçasıyla kimi zaman beceriksizce çizilmiş kurbanlık koyun deseninde imgelerini resmin içinde ve resim aracılığıyla baştan var etmeyi, onları çoktan verili birer imgeymiş gibi kullanmamayı başarıyor. Son söz, bütün bu sergideki işlerin, iç ve dış mekan dengesine ilişkin. Bu denge, içlerde geçen su tabancası savaşlarından dışta yaşanan viyadük altı uykulara, balkonda yaşanan gergin anlara gerçekten serginin baş tacı edilmesi gereken önemli ve duyarlı detaylarının başında geliyor.

Nilbar Güreş Sergisi 21 Mayıs'a kadar Rampa'da.

GÜREŞ, BÜTÜN KADINLARI ATAERKİL DÜZEN İÇİNDE, BU DÜZENİN ÇELİŞKİLERİNDEN YARARLANAN GÜÇLÜ VE AYNI ZAMANDA KRİTİK BİR KONUMA YERLEŞTİRİYOR